

Ieskaites darbs.

Tēma: etoloģija

1.Uzdevums: Izlasi tekstu un norādi, kurai no uzvedības formām atbilst katrs dotais piemērs! Aiz katra piemēra pieraksti atbilstošo burtu kodu!

Iedzimtās dzīvnieku uzvedības formas – A.

Iegūtās dzīvnieku uzvedības formas – B.

- a) Cielavas čakli baro dzeguzēnu
- b) Zīlītes sapulcējas ap barotavu deviņos no rīta, jo šajā laikā parasti tiek iebērtas sēkļiņas
- c) Suns priecīgi luncina asti, ja saimnieks paņem pavadu, ar kuru suni parasti ved pastaigāties
- d) Ja vistām olu apmaina pret koka kubiciņu, tās turpina perēt
- e) Suns, satiekoties ar saimnieku, lec uz augšu un cenšas viņam nolaizīt seju
- f) Kaķene, kura zīda kaķēnus, labprāt pabaro arī kucēnu, kurš spēlējas ar kaķēniem
- g) Vienu dienu vecs stirnēns pieplok pie zemes, izdzirdējis soļus, kuri tuvojas
- h) Suns pienes saimniekam čības
- i) Uz saimnieces saucieniem, aicinot vistas ēst, regulāri ierodas arī vārna
- j) Žagatas steigšus aizlido, ieraugot cilvēku ar šauteni

2.Uzdevums: Izlasi tekstu par lašu dzīves ciklu!

- a) Nosauc instinkta izpausmes lašu dzīves ciklā!
- b) Kā laši atrod dzimtās upes?
- c) Kāda uzvedības forma nosaka lašu spēju atrast dzimto upi?

Baltijas laši pieder pie ceļotājzivīm – tie nārsto upēs, bet pieauguši dzīvo jūrā, līdz nobriest ceļošanai atpakaļ uz nārsta upi. Latvijā savvaļas laši sastopami Gaujas, Irbes, Salacas un Ventas baseinu upēs. Lašu dzīves ciklu var nosacīti iedalīt 3 posmos.

1. Lašu nārsts un ikru attīstība upē. Lasis nārsto rudenī, ikri tiek ierakti oļainā gruntī. Kāpuri izšķīļas pēc 4–6 mēnešiem, pavasarī.

2. Mazuļu attīstība upē. Lasēni uzturas nārsta vietu tuvumā, kur pārtiek no sīkiem ūdens dzīvniekiem, visbiežāk – no kukaiņu kāpuriem un kūniņām 2–4 gadus, līdz sasniedz 15 – 20 cm garumu. Šajā periodā mazuļus dēvē par smoltiem. Smoltos pamostas migrācijas instinkts un tie sāk ceļojumu uz jūru.

3. Migrācija uz jūru un pieauguša laša atgriešanās dzimtajā upē. Jūrā laši pārtiek no mazākām zivīm un barojas 1,5–7 gadus, kamēr sasniedz dzimumgatavību. Atklātā jūrā laši orientējas pēc zemes ģeomagnētiskā lauka un iekšējā bioloģiskā pulksteņa, bet upju grīvās – pēc katrai upei piemītošā ūdens ķīmiskā sastāva. Laši atgriežas nārstot tieši tajā upē un pat pietekā, no kuras iznākuši smolta stadijā. Savvaļas lašu populācija samazinās tāpēc, ka upes tiek piesārņotas un aizdambētas.

3.Uzdevums: Salīdzini indivīdu izdzīvošanas iespējas kolonijā, barā un ganāmpulkā, atbildot uz jautājumiem tabulā! Kurā no dzīvnieku sabiedriskajiem grupējumiem ir lielākās indivīda izdzīvošanas iespējas? Kāpēc?

Dzīvnieku sabiedriskā grupējuma veids	Vai tiek ievērota hierarhija?	Vai visi dzīvnieki piedalās mazuļu aizstāvēšanā?	Kādas izredzes izdzīvot mazulim, ja māte iet bojā?	Vai ir iespēja aktīvi pārvietoties, ja trūkst barības?	Cik lielā mērā izdzīvošanu nosaka cilvēka rīcība?
Kolonija					
Bars					
Ganāmpulks					

4. uzdevums: Izpēti attēlā redzamo barošanās tīklu! Norādi ar atbilstošiem numuriem, kuri no organismiem ir:

- a) producenti
- b) pirmās pakāpes konsumenti
- c) otrās pakāpes konsumenti
- d) trešās pakāpes konsumenti.....!
- e) Kādas ekosistēmas barošanās tīkls redzams attēlā?.....
- f). Uzraksti divas barošanās ķēdes, izmantojot atbilstošos dzīvnieku numurus! Katrā no ķēdēm iesaisti vismaz četrus dzīvniekus!

